

Anvisningar för ansökan om statsbidrag 2025 till regioner i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela bidrag utifrån förordningen (2023:30) om statsbidrag till regioner för åtgärder för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter.

Bidraget finansierar åtgärder som regionerna får vidta inom ramen för investeringsprogrammet *Sjukvårdens säkerhet i kris och krig* (SSIK). Målet med investeringsprogrammet är i ett första steg att åstadkomma robusta sjukhusfastigheter med god driftsäkerhet under höjd beredskap, där det bedrivs slutna vård.¹

Begrepp

Med *sjukvårdshuvudman* avses den region som ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård.²

Med *hälso- och sjukvård* avses verksamhet som regionerna ansvarar för enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Med *sluten vård* avses vård som ges till en patient som är intagen vid en vårdinrättning enligt 2 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen.

Med *höjd beredskap* avses antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap.³ Skärpt beredskap kan ske vid till exempel krig eller konflikter i Sveriges närområde, eller om läget i omvärlden allvarligt påverkar vårt land eller hotar vår säkerhet och självständighet. Vid högsta beredskap är Sverige i krig. Regeringen kan besluta om höjd beredskap för att stärka Sveriges möjligheter att försvara sig.⁴

Bakgrund

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda för att förvalta investeringsprogrammet *Sjukvårdens säkerhet i kris och krig* (SSIK). Som en del av programmet ska det aktuella statsbidraget fördelas.

¹ Regeringsbeslut, S2021/07152 S2022/04258 (delvis)

² 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

³ Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap

⁴ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Om höjd beredskap och krig, Krisinformation.se

SSIK-programmet strävar efter en tydlig koppling mellan den vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna och den driftsäkerhet som behövs för att kunna upprätthålla vården vid höjd beredskap.

För att underlätta arbetet inom SSIK-programmet har Socialstyrelsen tagit fram en process (SSIK-processen) som vägledning och stöd för regionernas arbete inom programmet.

Socialstyrelsen har som stöd även tagit fram metodstöd. Det finns metodstöd för steg 1 (genomförandet av kartläggning och nulägesanalys) steg 2 (målbild) och steg 3 (gapanalys). Regionerna ska ha fått metodstöden tillhanda, men kan även skicka e-post till ssik@socialstyrelsen.se för att ta del av dem.

SSIK-processen

Steg 1 Kartläggning och nulägesanalys

Regionerna genomför en kartläggning och nulägesanalys av vilken vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna idag.

En kartläggning och nulägesanalys av sjukhusfastigheten genomförs enligt de nivåer som finns beskrivna i vägledningen *Den robusta sjukhusbyggnaden*: bas, brons, silver och guld.⁵

Steg 2 Målbild

Målbilden beskriver den prioriterade hälso- och sjukvårdsverksamhet som ska upprätthållas under höjd beredskap, med vilken förmåga och kapacitet samt under hur lång tid. Inledningsvis fokuserar SSIK-programmet på traumavård och den hospitala delen.

Dimensionerande målbilder för höjd beredskap som tas fram inom ramen för Socialstyrelsens regeringsuppdrag⁶ kommer att utgöra ett viktigt underlag för det regionala målbildsarbetet för höjd beredskap. Det bedöms kunna ske i samverkan med militärregionen och civilområdesansvarig länsstyrelse.⁷

De dimensionerande målbilderna utgår från den försvarspolitiska inriktningen⁸ och de planeringsanvisningar för totalförsvaret som råder.⁹

⁵ Den robusta sjukhusbyggnaden – En vägledning för driftsäkra sjukhusbyggnader (MSB1693).

⁶ Regeringsuppdrag till Socialstyrelsen att ta fram nyckeltalsberäkningar och dimensionerande målbilder för hälso- och sjukvården (S2022/04257) (delvis).

⁷ Förordning (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelser

⁸ Prop. 2020/21:30.

⁹ Handlingskraft - Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021-2025, Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021

Steg 3 Gapanalys

Gapanalysen visar gapet mellan nuvarande läge och målbild samt vilka åtgärder som bör genomföras för att uppnå målbilden för höjd beredskap.

Steg 4 Beslut om åtgärd

Gapanalysen utgör underlag för beslut om åtgärder för sjukhusfastigheter där det bedrivs slutenvård. Prioriteringar kommer att behöva göras kring vilka åtgärder som ska prioriteras. Dessa prioriteringar har sin grund i lokalitet och robusthet.

Ansökan 2025

Socialstyrelsen planerar att ha två ansökningsomgångar under 2025. Under den första ansökningsomgången kan regionerna ansöka om statsbidrag för steg 1, 2 och 3, det vill säga för kostnader för genomförd kartläggning och nulägesanalys, genomfört målbildsarbete och genomförd gapanalys. Senare under 2025 kommer Socialstyrelsen lysa ut en ansökan där regionerna även kan söka statsbidrag för steg 4, faktiska åtgärder för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter. Mer information om utlysning 2 kommer att publiceras på <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/>.

Bidragets storlek

För budgetåret 2025 finns totalt 192 000 000 kronor att fördela.

Vilka kan söka statsbidraget?

Samtliga regioner.¹⁰

Vad kan regionerna söka statsbidrag för?

Under denna ansökningsomgång kan regionerna ansöka om bidrag för genomförda insatser och kostnader som uppstått i arbetet med;

1. kartläggning och nulägesanalys av befintliga vårdformer och nivån på driftsäkerhet¹¹ inom sjukhusfastigheter där det bedrivs slutenvård.
2. målbildsarbete
3. gapanalys

1. kartläggning och nulägesanalys

Statsbidrag beviljas för kostnader som uppstått vid kartläggning och nulägesanalys per sjukhusfastighet där det bedrivs slutenvård. Detta innebär att kartläggning och nulägesanalys ska genomföras på minst en sjukhusfastighet innan man ansöker om bidraget för den sjukhusfastigheten. Ni kan endast beviljas statsbidrag en gång per sjukhusfastighet. Om ni tidigare beviljats medel för kartläggning och nulägesanalys kan ni inte beviljas medel för den sjukhusfastigheten en gång till. Statsbidrag får beviljas för hela kostnaden.

¹⁰ Sjukvårdshuvudman, 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

¹¹ Beskrivs som robusthetsnivåer i *Den robusta sjukhusbyggnaden – En vägledning för driftsäkra sjukhusbyggnader (MSB1693)*.

2. *målbildsarbete*

Statsbidrag beviljas för kostnader som uppstått i arbetet med att ta fram en regional SSIK-målbild. Det vill säga för att ta fram en plan för vilka platser, och med vilken robusthet, regionen ska bedriva sin prioriterade vård i krig. Detta innebär att regionen behöver genomföra målbildsarbete enligt punkt 2 i metodstödet för arbete med målbild innan man ansöker om bidraget. Statsbidrag får beviljas för hela kostnaden.

3. *gapanalys*

Statsbidrag beviljas för kostnader som uppstått vid arbete med gapanalys. Detta innebär att regionerna behöver genomföra gapanalysen enligt punkt 3 i metodstödet innan man ansöker om bidraget. Statsbidrag får beviljas för hela kostnaden.

Statsbidrag kan sökas för kostnader som uppstått vid kartläggning och nulägesanalys, målbild och gapanalys. I detta ingår exempelvis personalkostnader, resekostnader inom Sverige och konsultkostnader för den eller de som genomför arbetet.

Metodstöd för kartläggning och nulägesanalys

Som stöd för regionerna i arbetet med kartläggning och nulägesanalys, har Socialstyrelsen tagit fram ett metodstöd som ni ska använda när ni genomför arbetet.

Metodstöd för målbild och gapanalys

Som stöd för regionerna har Socialstyrelsen tagit fram metodstöd för arbetet med målbild och gapanalys. Regionerna ska använda sig av Socialstyrelsen metodstöd när de genomför arbetet.

Kostnader som inte omfattas av statsbidraget

Statsbidrag lämnas inte för kostnader för att ta fram nyckeltalsberäkning för det dimensionerade sjukvårdsbehovet för regionen i händelse av krig. Det arbetet kan däremot finansieras av statsbidraget som regleras i förordning (2023:489) om statsbidrag till regioner för hälso- och sjukvårdens beredskap, området hantering av masskadehändelser.

Villkor för bidraget

Villkoren för statsbidraget anges i den aktuella förordningen. Statsbidrag får lämnas inom hälso- och sjukvårdsverksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Uppgifter och underlag som ska lämnas i ansökan

1. Uppgifter som Socialstyrelsen behöver för att pröva ansökan, exempelvis kostnader och sökt belopp
2. Intyg om kartläggning och nulägesanalys, målbild eller gapanalys har genomförts enligt metodstöd

Utöver detta kan vi komma att kontakta er för att begära in ytterligare information. Det sker då inte i syfte att fördela statsbidrag utan för att få en nationell lägesbild av driftssäkerheten.

När kan ni använda statsbidraget?

Socialstyrelsen betalar ut statsbidraget under 2025. Bidraget avser kostnader för redovisade åtgärder enligt ovan som har genomförts från och med den 1 januari 2023.

När behöver Socialstyrelsen ha er ansökan?

Sista dag för ansökan är den 17 februari 2025. Om sökanden inte kompletterar ansökan enligt begäran kommer Socialstyrelsen pröva ansökan i befintligt skick.

Hur får ni del av statsbidraget?

Statsbidraget betalas ut engångsvis. Ansökan görs via Socialstyrelsen e-tjänst. Intyg och övriga bilagor bifogas i e-tjänsten. Läs mer om e-tjänsten i faktarutan.

Vägledning för ansökan via e-tjänst

Innan ni ansöker om bidraget behöver behörig företrädare (eller en person med fullmakt från denne) ansöka om att bli ombud. Tänk på att vara ute i god tid för att ansöka om att bli ombud. Beräknad handläggningstid är en månad.

► [Läs mer om ombudsansökan](#)

Efter att er ombudsansökan beviljats kan ni ansöka om statsbidraget via e-tjänsten. Ni ansöker via webbformuläret som ni hittar genom att klicka på "Ansök nu" för det specifika bidraget som ni hittar under rubriken "öppna utlysningar" i inloggat läge.

Kom ihåg att ladda upp och spara de bilagor som Socialstyrelsen begär i e-tjänsten.

Vad gäller för återbetalning och återkrav av statsbidrag?

Den som tagit emot statsbidrag enligt förordningen är återbetalningsskyldig om:

1. statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget helt eller delvis inte har använts eller inte har använts för de syften som det har lämnats för,
3. mottagaren inte har lämnat en sådan redovisning som avses i 12 §, eller
4. villkor i beslutet inte har följts.

Utifrån punkterna ovan kan Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis kräva tillbaka statsbidraget. Om det finns särskilda skäl för det, får Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

Vad gäller för återrapportering av statsbidrag för 2025?

Varje region ska i mars 2026 återrapportera hur statsbidraget för 2025 har använts, samt lämna en kort ekonomisk redovisning och en bedömning av bidragets resultat i förhållande till syftet med bidraget. Socialstyrelsen skickar i början av 2026 ut ett webbaserat återrapporteringsformulär till regionens registrator för vidarebefordran till verksamhet med ansvar för statsbidrag.

Medel som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med angivna villkor ska återbetalas till Socialstyrelsen. Villkoren anges i beslut om statsbidrag.

Information

Frågor om statsbidraget och SSIK programmet (mall, metodstöd) skickas till funktionsbrevlåda; ssik@socialstyrelsen.se.